

2015/9

ZÁŘÍ

Poutník

časopis Obce unitářů v Brně

POUTNÍK

obsah čísla 2015/9

Rev. Mgr. Jarmila Plotěná: Dobrá škola	1
RNDr. Milada Škárová: Anna Pammrová Ve žďáreckých lesích v létech 1896 - 1945	3
Ing. Pavel Sedlák: Pinocchiova cesta	8
Daniel Novotný: základní táborák	10
Ing. Eva Dobšíková: Výchova začíná vztahem	11
Bc. Daniel Novotný: ukolébavka duše, hlavos a patos	12, 13
Magdalena Pulicarová: Škola	14
Milena Peterková: Překvapení	18
Rev. Mgr. Jarmila Plotěná: Čas dál jak kdysi fialově plá	20
Ing. Pavel Sedlák: Brněnská Zákoutí	21

DOBŘÁ ŠKOLA

Tak vítějme po prázdninách. Že už nejsme žádné děti a prázdniny jsme neměli?

Ale vlastně měli, vždyť letošní nebývale horké léto bylo takovým výrazným předělem v průběhu roku, že přestože jsme pracovali, může nám připadat, že s návratem „normálního počasí“ se jakoby i my, co nejsme již „školou povinni“ vracíme do školy. A třeba si i vzpomeneme na své první dojmy ze školy – té základní a těch dalších a dalších, které jsme absolvovali. Ostatně není pouze „školní škola“, ona je také škola života, v níž probíhá výuka nepřetržitě a prázdniny tam neexistují, proslýchá se o ní, že má být školou životní zkušenosti, má vést k moudrosti a je tedy tato pozemská škola školou duchovní. Člověk v ní nepřestává býti žákem a jde zde o to, zda žákem tápajícím stále nechápajícím nebo žákem zvědavým moudrost hledajícím, na vlastní proměně vědomě pracujícím.

Už skoro otřele zní, že být dobrým např. žákem „to vyžaduje motivaci“, slůvko již zdomácnělé, pod nímž bývá zahrnuto uvědomění si smyslu nějaké činnosti, změny nebo věci a rovněž tak touha se daným motivem zabývat, ale také i vůle onoho vytčeného cíle dosáhnout. A tak mnozí jako se chodí k holiči naondulovat, jdou do různých programů „se namotivovat“ slibující si od toho, že jsouce namotivováni, přestanou se v životě motat a půjdou přímo k svému cíli. Zpravidla od tohoto procesu očekávají, že budou konečně šťastni nebo alespoň o něco šťastnější.

Nic proti „motivaci“, jde jen o to k čemu vede, jde-li o cíl zistný, sobecký, vyděluující jedince z celku života nebo o cíl, cestou k němuž zrajeme ve vědomou a moudrou bytost. Zde budiž vyřčen obdiv každé cestě k tomuto napomáhající a zároveň zdůrazněn náš unitářský závazek být dobrou školou, totiž empatickou, aktuální, navíc názornou a dle obsahu „učiva“ též jednající. A připomeňme si, že nemusíme být školou jen pro dospělé, pro něž jsou mnohé věci již známé nebo alespoň známé zdánlivě. Zapojíme-li do duchovní školičky i děti a vyprávíme-li si s nimi způsobem vhodným pro jejich věk o věcech důležitých pro správný život, můžeme se podívat jejich zvědavosti, otázkám a postřehům.

Neobávejme se novosti a proměny, jsou součástí školy života. Podívejme se občas kolem sebe jakoby jiným, novým pohledem. Některé náměty přináší i toto číslo Poutníka.

S přáním krásného podletí

Jarmila.

BLAHOPŘEJEME ...

všem členům i přátelům Brněnské obce unitářů, kteří se narodili v září

17.9. Jitka Kandusová

28.9. se dožívá 90 let

Phdr. Eliška Merhautová

*Široké obzory podzimní krajiny
lákají do přírody ...*

Foto: Ing. Pavel Sedlák

Anna Pammrová

(29. 6. 1860 – 19. 9. 1945)

Ve žďáreckých lesích v létech 1896 – 1945

Jak zde žila – cítila, myslila, konala tato žena, matka, filosofka, spisovatelka, básnířka, překladatelka, ekoložka, socioložka? A může dnes a pro budoucnost mít pro nás nějaká poselství, vzkaz, připomínku, myšlenku?

„... dnes, kdy pohnutka práce a podniku jest předně zisk a potom zas jen zisk – nikoli záliba v činnosti anebo vědomí povinnosti, kdy nezhotovují se předměty pro nevyhnutelnou denní potřebu, nýbrž najmě proto, aby se jimi obchodovalo, aby se jimi duch lidu rozněcoval ke stále větším a nesmyslnějším požadavkům, totiž: k nejnelidovějším a nejnelidštějším...“ (A. P., 1925.)

Žena, narozená před 155 lety v myslivně nedaleko Náměště n. Oslavou a žijící druhou polovinu svého života v lese u Žďárce?

Žena, která – pětatřicetiletá – byla osudem přivedena do žďáreckých lesů, kde po třech letech dramatického manželství odešla i s dvěma dětmi od lesníka F. Kroha, postavila si vlastní dřevěné obydlí, prožila zde obě velké války 20. století a zemřela – už v novém zděném domku 19. září 1945 ve věku 85 roků...

„V pravdu se vnořit – Stvořenému se kořit! Tak formulovala jsem si v mládí životní úkol.“ (A. P., 1925.)

Jak tato žena dokázala v těchto „poustevnických“ podmínkách získávat a osobitým způsobem myšlenkově zpracovávat informace o událostech ve světě, prožít úmrtí dvaadvacetileté dcery, připravit třiadvacetiletého syna na odchod do Ameriky, studovat starou i současnou literaturu nejrůznějších žánrů, publikovat své příspěvky (prózu i verše) v mnoha časopisech, překládat z němčiny a francouzštiny, vést obsažnou korespondenci nejen s Otokarem Březinou, ale i s dalšími osobnostmi, napsat a publikovat 4 knihy na téma „ženská otázka“...?

Jak to vůbec bylo možné, když: voda byla jen ve studánce vzdálené 30m, obydlí bez elektřiny, telefonu, v zimě nevytopitelné, do obce pro sůl či svíčku 3km přes les... a k tomu nutnost si na velké zahradě vypěstovat zeleninu a ovoce – nejen v souvislosti s vlastním zdravím (byla

vegetariánka), nýbrž i s celistvým ekologickým smýšlením, vycházejícím ze vzájemného vztahu člověka a přírody, Země i vesmíru...

Dokud žila, byla nazývána feministkou, bojující proti mužům – i když ve svých písemných pracích se vůči obsahu tohoto slova vymezovala a jasně formulovala svůj životní úkol či poslání jako „řešení ženské otázky“. Jako feministka je většinou nahlížena i dnes: jde ovšem o povrchní pohled plynoucí z myšlenkové i formální náročnosti jejího písemného díla i celkového způsobu života v samotě, nikoliv osamělosti, v samotě sama se sebou a zároveň se světem, se všemi, nejen lidskými bytostmi.

„Jako cílevědomá zastánkyně rozvoje ženiny rozumnosti věřím neochvějně, že účast obojího pohlaví na zákonodárství je nevyhnutelná, má-li býti zbráněno národohospodářské krizi, o níž dějiny nevypravují a současníci nemají ještě ponětí. Lituji, že dosud ani v pokrokových řadách není správně chápáno světové postavení a budoucí poslání ženy.“
(A. P., 1912.)

Další a další otázky se objevují, začneme-li se opravdově – tedy bez předsudků a jakéhokoliv předem přijatého způsobu „škatulkování“ – zanořovat do jejího rozsáhlého písemného díla. To vyprýštilo z obtížně představitelných – při našem dnes běžném bezmyšlenkovitě pohodlném způsobu přijímání (nepřejímání) informací a jejich zpracovávání (vytěsňování!) – duševně duchovních hlubin této bytosti (jakož i našich vlastních...).

Psaní bylo nezrušitelnou životní potřebou Anny Pammrové: podle vlastních slov „psávala doma u stolu, na pařezu v lese, kdekoliv.“ O obsahu jejího myšlení a psaní dobře věděl její osudový téměř výhradně korespondenční přítel Otokar Březina. Vnímal ji jako svou duchovní učitelku a ke psaní na téma žena a muž jako dočasně rozdělené, leč nezrušitelně k sobě náležící části ČLOVĚKA (biblického Adama) ji opakovaně nabádal, neboť: „... nenapíšete-li tuto knihu Vy, nebude napsána nikdy“.

Tedy: Poselství Anny Pammrové – existuje-li nějaké – máme se snažit mu porozumět? Dnes, na začátku 21. století? Je možné, že její poselství spočívá ve vědomém úsilí a hledání „cesty k zářnému cíli“, jehož obsah a smysl se z našeho současného cítění a myšlení nějak vytratil, takže ani nevíme, co jako lidské bytosti tady na zemi máme za úkol, co je to život, jaký by měl být správný vztah člověka k člověku (konkurenční boj nebo láskyplná spolupráce...), co je to pravda, lidskost, lidství...?

„Ničeho neleká se přítomná nespolečná společnost tolik jako myšlenkových zárodků, jimiž má být kvalitativně zlepšena...“ (A. P., 1925.)

Anna Pammrová – filosofka... Co to vlastně je ta filosofie? Podle Kapesního slovníku cizích slov z r. 1971 je to „věda usilující o vysvětlení zákonitostí světa, jeho vývoje a postavení člověka v něm“.

Těch upřímně „vědecky usilujících“ jedinců – v souladu s přijatou metodologií veškeré vědecké práce – bylo a stále je hodně, což je jistě dobré. Různost i protikladnost ve výsledcích jejich bádání je pochopitelná a vlastně správná, uvědomujeme-li si, že schopnost a z ní plynoucí možnost pozorování, vnímání a myšlení, je u každého z nás individuální, což se týká i těch jedinců, kteří přijali metodologii uznávanou jako paradigma určité doby. Paradigma své doby – 2. polovina 19. stol a 1. polovina 20. století – však mohla (musela!) nepřijmout A. P., a to nepochybně jako důsledek velmi hlubokého poznání „zákonitostí světa, jeho vývoje a postavení člověka v něm“ už v předcházejících inkarnacích.

Od okamžiku svého narození jí bylo osudem (karmicky!) dáno prožívat nejružnější protiklady (velmi dramaticky až drasticky), kterým se nemohla a ani (zcela vědomě) nechtěla vyhnout tušíc, že „tak to musí být“, má-li být schopna splnit své poslání. Přicházely těžké chvíle, ba celé roky, kdy se z polovědomých hlubin opravdu těžce zkoušené lidské bytosti vynořovaly zrádné pocity osudové nespravedlnosti a v krizových situacích přišla několikrát i myšlenka na dobrovolný odchod z pozemského života. Každá krizová situace, je-li správně pochopena a přijata, tedy jako výzva k proměně vlastního smýšlení (o světě, o svém vztahu k němu a v něm) ovšem způsobí příliv nových duševně-duchovních i fyzických sil na „cestě k zářnému cíli“.

Nejsem já ze žádné školy,
divočinu slov mi nech!...
Dař mne růží nebo holí,
netkne se mne škleb ni vzdech.
Nevstoupím do vaší školy.

Větrím pouta v oněch zdech. (A. P.: *Divočinu slov mi nech*, str. 7.)

A. P. svou filosofii nazvala filosofií instinktivní (1925, str. 4). Podle již citovaného slovníku cizích slov „instinkt je přirozený pud, tušení, vnuknutí“. Život s takovou filosofií může být opravdově svobodný – ovšem za předpokladu, že zároveň opravdově (svobodně!) přijmu i plnou zodpovědnost za každé své slovo, myšlenku i čin.

Světlo hledáte?

„Kde lidskost“, se ptáte?...

Mnoho vám řekli, mnozí vás vedli,
vy hlavy pyšně jednou jste zvedli –
tu přišli jiní, s dráhy Vás svedli!
Že to dovedli???

...

Řekněte přece, jak se to stalo,
staré že pravdy málo se dbalo,
pramen že vyschl odvěkých krás?!

Kde stavět chcete, sami boříte,
žíznivou duši v peklo noříte,

„Každý přec stvořen,

ŽIVOTEM dařen,

hymny by jásal ve tvůrčí den“-

tak psali v knihách

v pradávných dobách!

Jak se to stalo, řekněte jen,

ve stroj že stočen,

člověk zotročen,

v pustém svém nitru plodí tu svár... (*A. P.: Divočinu slov mi nech, str. 15-17.*)

V r. 1917, uprostřed první velké války 20. století vyšla tiskem první Annina kniha s názvem Alfa a podtitulem „embryonální pokus o řešení ženské otázky“. Bylo jí tehdy 57 let, osmnáct roků už žila sama ve svém dřevěném obydlí. Na str. 17 čteme: „Alfa uvažovala prostým způsobem živočicha v neznámé tísní, kterak přivolati hojnost osvěžujících proudů do zbahnělých míst. Dotazovala se ranních i večerních červánků, kterak dosíci nevyhnutelného osvětlení v oblasti ženského pohlaví.“

O. Březina ke knize autorce napsal: „Pocítoval jsem radost, že Vám bylo popřáno, abyste mohla vyslovit svou myšlenku, jak u Vás uzrála dlouhými lety samoty, životní bolesti a vnitřní práce. Není pro každého Vaše kniha; ale je cítěna mocně, velce a čistě. Má odvahu domyslit svůj problém až do posledních důsledků. Nebojí se závratí, jež stíhá některé příliš časně vyslovené pravdy.“

V této knize najdeme také její „Modlitbu ke Světlu“:

Nevím, kolik roků již takto vděčně a zbožně do Tebe hledím, ó Slunce, symbole světla, jež zářilo před vznikem vesmíru. Tvoje očistné výrony mne nepálí, neoslepují; cítím se příbuzná s Tvým duchem. Vnikáš laskavě v mé tělo, vnášíš tam něco převzácného, cítím odlesk

dobrotivých sil, z nichž čerpáš potravu a z níž pak rozdáváš stědře všem svým dětem, ať věrným, ať nevěrným. Děkuji Tobě za každé božské políbení...
(A. P.: *Alfa*, str. 135, 1917.)

Poslední dny života sdílela s Annou Pammrovou její neteř Alma Křemenová. Postarala se také na žďáreckém hřbitově o pomník, na němž čteme Annino vyznání:

Kráso dne! Nádhéro noci!
Paprsku tvůrčí, Sílo tajemná,
v Tebe chci proměnit sebe...

Článek a fotografie: Milada Škárová

Pinochiova cesta

Každý život je duchovní cesta, podobně jako je přirozeností vody, že směřuje do oceánu, je touha po štěstí, touha po naplnění, touha po smyslu přirozeností lidských bytostí. Nacházíme se v různých stavech, v různých fázích duchovní cesty. Cestou nabíráme a opět ztrácíme znečištění, podobně jako voda na své cestě procházíme nesčítným množstvím proměn.

Všichni jsme ve své skutečné podstatě vodou Oceánu, který je svým způsobem také příčinou naší existence. Avšak na své cestě "získáváme" různá znečištění, která nám zabraňují si tuto skutečnost uvědomovat. Každý z nás nejspíše zná tamasické stavy zoufalství, nenávisti, závisti, nevíry v Boha nebo ve Vyšší princip mravní.

Mnoho našich spoluobčanů uvízlo v pasti "ateismu", nebo spíše v pasti pohodlné setrvačnosti hrubě materialistického světového názoru. Na druhou stranu, podobnou pastí je "duchovní materialismus", běžný zvláště v oblastech kde jsou lidé více nábožensky organizováni. V obou případech jde ve skutečnosti o nechuť se těmito otázkami vůbec zabývat. Český "ateismus" je převážně pozůstatek "očkování" naší společnosti marxistickou ideologií, také snad souvisí s náboženským a národním útlakem v období po Bílé hoře, kdy katolické náboženství sloužilo Vídni k udržování našeho národa v poddaném postavení.

Slovo "ateismus" píše v uvozovkách, protože např. buddhismus nepracuje s pojmem Bůh. Pročištění mysli potřebné pro Poznání, pro uvědomování Podstaty, je dosahováno odlišnou formou, s použitím odlišné filosofie a pojmového aparátu. Přesto jsou projevy tohoto "náboženství" v mnohém podobné projevům křesťanství – místo uctívání Ježíše nebo svatých je zde úcta k Buddhovi (a k buddhistickým světcům nebo k zenovým mistrům), je zde mnišský stav s celibátem, atp. Je zřejmé, že navzdory diametrálně odlišné filosofii jsou zde mnohé reálné shody.

Zajímavé je, že v Polsku lze naopak pozorovat pro-katolickou polarizaci společnosti, způsobenou pravděpodobně vpádem protestantských Švédů v období třicetileté války. Podobně je vyšší podíl katolíků zvláště na jižní Moravě pravděpodobně způsoben úspěšným odporem proti Švédům. Příklad Polska je pro nás zvláště zajímavý, protože právě Poláci jsou nám po Slovácích v Evropě nejbližší. Z hlediska jazykové vzdálenosti leží polština jen kousek za slovenštinou, což u nás bohužel není zakotveno v širším povědomí. Snad jde o podvědomou obavu, aby nás širší polský jazykový prostor nespolknul. Následuje slovinština a

poté s odstupem ostatní slovanské jazyky jako srbochorvatština nebo ruština.

Aktivně se u nás náboženskému životu, nebo hlubinné filosofii věnuje méně lidí než v okolních národech. Situace tedy není nijak růžová. Není tak podstatné, jakou ideologii zastáváme, nebo k jaké duchovní skupině se formálně hlásíme, ale čím je naplněna naše mysl. Zda se zabývá tamasickým "slintáním" po konzumních výtobcích, snahou všechno nějak ošidit, dát co nejméně a získat co nejvíce, o život radšasicky zaměřený na šplhání po společenském žebříčku, o život bez reflexe vlastní ekologické a mentální stopy. Mnozí lidé dnes bohužel nic netuší o existenci "karmy" nebo "božích mlýnů", které nás dříve či později nutí vychutnávat důsledky vlastních činů a myšlenek. Bouhumil Houser ve "Vzpomínkách neprobuzeného" popsal vizi jednoho svého známého, ve které nesli jezdci apokalypsy zástavy s reklamami.

Le avventure di Pinocchio, storia di un burattino", Carlo Collodi, Bemporad & figlio, Firenze 1902
(Illustrace Carlo Chiostrì a A. Bongini)

Převzato z wikipedie: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Le_avventure_di_Pinocchio-pag121.jpg

Obávám se, že současná duchovní cesta velké části našich spoluobčanů je v nejlepším případě Pinochiovou cestou. Ekonomická teorie a praxe současné civilizace je založena na slibu, že když zakopeme jeden dukát, tak za nějaký čas vykopeme celý hrnec. Člověk nemusí být matematický génius, aby věděl, že je to nereálné, na planetě s omezenými zdroji není exponenciální růst dosažitelný. Případná expanze do Vesmíru naráží na tvrdé fyzikální bariéry, nežijeme ve Star Treku. Snad nevyhnutelné osobní i skupinové katastrofy, pramenící z hrubé filosoficko-duchovní nevědomosti povedou alespoň část z nás k tomu, abychom poznali hodnotu

soucitu a vnitřního míru, abychom postoupili o krok dál, abychom se uvědomili alespoň jako herci ve velkolepém božském divadle světa, abychom přestali být pouhými dřevěnými loutkami voděnými cizími zájmy na špagátcích vlastních vásan – předsudků a závislostí.

Jako unitáři máme na své straně výhodu, že nemusíme respektovat tisícileté nánosy duchovního folkloru, nemusíme psát tisícistránkové traktáty marně se pokoušející obhajovat ty tradice, které jsou v příkrém rozporu se zdravým rozumem, se současným vědeckým poznáním i s každodenní životní zkušeností. Nepotřebujeme explicitně vyjádřené dogma, není naším cílem abychom "uložili do unitářského hrníčku" co nejvíce dušiček. Naší cestou je navázat na to, co je v jiných náboženstvích živé, praktické, světlé, pozitivní, to je naše "unitářská zkratka". Kdo to cítí podobně, je u nás vítán. Nechť zapalujeme ve vlastních srdcích i v srdcích svých bližních plamen unitářské "dharmy", plamen humanity, nenásilí, svobody, pravdy a lásky.

Ing. Pavel Sedlák

základní táborák

co to praská
za zvláštní oheň?
to jsem nepoužité, zčernalé větve
cest osudu
přiložil do srdce
a zapálil

Daniel Novotný

Výchova začíná vztahem

Jako učitelku mne zaujaly i jiné způsoby pedagogiky, než jsem poznala na venkovských i městských českých školách. Zejména jsem se snažila poznat v Brně založenou základní Waldorfskou školu – toto školství se opírá o filosofii a pedagogiku Rudolfa Steinera. Je silně spirituální, laskavé k dětem a všem lidem vůbec k přírodě i zvířatům. Nevychovává v dětech soutěživost a sobectví, naopak ducha vzájemné spolupráce a empatie. Svět poznávají ve spolupráci s vynikajícími učiteli především vlastními prožitky. Až později technickými pomůckami jako jsou počítače a učebnice. Bez vztahu mezi lidmi, rodiči, učiteli, dětmi, bez kouzla porozumění a spolupráce by se výchova nemohla uskutečňovat, to ostatně ví i každý dobrý učitel z jiných škol a každý milující rodič.

Daniel Wirz je zkušený waldorfský pedagog, který k nám jezdil ze Švýcarska jako instruktor učitelů českých waldorfských škol. Z vlastního zájmu jsem se některých kurzů zúčastňovala a nabídla Danielovi, že bychom mu se synem přeložili alespoň jednu z jeho knih do češtiny. Vybral podle svého názoru knihu „Výchova začíná vztahem“. Z té je následující ukázka o nezbytnosti emocionální inteligence pro porozumění a vytvoření dobrého vztahu mezi lidmi. Je to doslovně most od člověka k člověku.

Emociální inteligence a životní úspěch

V novější publikaci „Emocionální úspěch“ se dozvídáme, že životní úspěch jak v soukromém, tak v pracovním životě, závisí na racionální, racionální logické a kognitivní inteligenci jen asi ze dvaceti procent. Vše zbývající ovládá sociální a emocionální inteligence.

Autor Heiko Ernst to ještě v téže publikaci potvrzuje a míní:“ V neustále složitějším světě, v němž je stále důležitější umění jednat, vciťovat se, prezentovat se, získávají ti, kdo mají emocionální inteligenci, prokazatelně převahu nad sociálně necitlivými.“

Zdá se, že po období vysoce hodnoceného IQ nastupuje nové období EQ! Co si máme o tom myslet, a jak jsme dospěli k vysokému hodnocení oblasti, která byla dosud dlouho přehlížena?

Vývoj civilizovaných lidí se v posledních stoletích projevoval, jak známo, v rozumové inteligenci. To šlo ruku v ruce s vývojem moderní přírodovědy, založené na abstraktním racionálním myšlení. Urychlilo se

vědecké „poznání,“ Na druhé straně postupovalo odcizení živé skutečnosti. Můžeme na to pohlížet i tak, že skutečnost, jež má více dimenzí, se rozhodně vzdálila pohledu, jenž se uskutečňoval jen prostřednictvím jedné dimenze.

Věda nesplnila své poslání a moudrost zůstala pozadu. Byli jsme ochuzeni. Je v tom kus tragiky. Stále více lidí si to dnes uvědomuje a probouzí se do tvrdé skutečnosti.

Autor se dále i na základě zkušeností některých psychoterapeutů přimlouvá za návrat ke spirituálnímu myšlení.

Z překladu *Výchova začíná vztahem* (Akademické nakladatelství CERM Brno 2007, překlad Eva a Pavel Dobšíkovi) od *Daniela Wirze* vybrala

Eva Dobšíková

ukolébavka duše

leštím sklo v hlavě
najít kout
takovej malej koutek kout
kde je všechno o.k.
jako kdyby Velkej třesk netřesknul
ale usmál se a rozkvetl
ustelu si pod srdcem
a nechám humor růst
pro potěchu
všem

Daniel Novotný

hlavos a patos

jsme všichni v jedné ponorce
plující tekutým nedýchatelným časem
ale kam? ale kam?
každý kousek každého má jiné cíle
sjednotit to bez zabití mnohosti?
dosáhnout na nedosažitelné - přibližovadly?
nebo shodit kýženou hvězdu ze stropu
- drbátkem, které máme proti svědění osudu?
otázky, samé otázky
sypeme oblázky, určující kde už jsme byli
ty jsou však stejné, jako oblázky mořského dna
(ponorka, nezapomínejme)
protože všude už někdo byl
(asi teda)
a proti ponorkové nemoci
je dobré mít víc rádi

Daniel Novotný

"Platon a Aristoteles" od Raphaela

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Sanzio_01_Plato_Aristotle.jpg

ŠKOLA

Škola - nebo školství - se mě dotklo z několika stran:

- a) babička - ředitelka
- b) já - žák a později student
- c) moje děti ve škole
- d) já sama chvíli jako učitelka na ZŠ

a) Moje babička se narodila v roce 1886 jako deváté dítě rodičů, kteří se narodili na rozhraní třicátých a čtyřicátých let devatenáctého století. Babička velmi toužila stát se učitelkou, což bylo tenkrát ještě pro ženy prakticky nemožné.

Tvrdilo se totiž, že žena patří k domovu, rodině a "sporáku" (což se, bohužel, často tvrdí i dnes...) a chce-li žena vykonávat nejen "mužské", ale i jakékoliv zaměstnání, je to (prý) proto, že je "nemravná" a chce se dostat mezi muže...

Přece jen pak začínaly vznikat tzv. "učitelské ústavy", kde se tedy mohly ženy na učitelské povolání připravovat. Ale tyto ženy měly zakázáno se vdát a mít děti! Že prý by oboje nezvládly, trpěla by rodina (čímž se myslelo hlavně jejich manželé; děti totiž mohly mít služebné - které byly stejně tak jako tak nejen v bohatých rodinách, nebo vychovatelky...). Babičku tento fakt dost poznamenal téměř na celý život. Protože opravdu chtěla učit, zřekla se osobního života.

Mezi její žákyně - ještě jako malá holčička - patřila i Olga Scheinpflugová. Teprve po první světové válce - "za Masaryka" - se učitelky směly vdávat. Tak se babička (také díky dědečkovi) vdala a měla dvě děti. Dědeček, ač byl profesorem tělocviku, velmi brzy zemřel.

Babička zůstala sama s dětmi a svojí maminkou. Později se stala dokonce ředitelkou dívčí školy.

Vlivem okolností ale zanevřela na muže a tím poznamenala záporně i své okolí. Babička mě asi od mých čtyř let hlídala, abych "nemluvila s chlapci", protože, jak říkala, je to "nemravnost" (s tím "ť" na konci). Od jinud jsem naštěstí takový zákaz neměla.

Jako jediného muže si babička velice vážila T. G. Masaryka a už také asi od mých čtyř let ze mě vychovávala zarytého "masarykovce". Můžete si myslet, jaké jsem měla díky tomu později problémy ve škole. Ale byla jsem spíš na to "hrdá"...

b) Do školy jsem nastupovala v padesátých letech, tedy za "těžkého socialismu".

Když babička (tehdy už byla léta v důchodu) zjistila, že jsou všude

smíšené školy, byla "na mrtvici". Tak jsem měla postaráno o plno problémů.

Jak jsem později psala v knížce o svém dětství, myslela jsem, že se ve škole bude "jen" kreslit, psát (tedy "tvořit" a kouzlit). A nebylo skoro nic z toho.

První den ve škole jsem zvládla dobře, od druhého dne už mi ale bylo pořád špatně; sedět "se založenýma rukama" (za zády), nesmět se ani vrtět, natož cokoliv jiného - byla jsem hrozně zklamaná.

Učitelky jsme měli různé, bohužel se od třetí třídy pořád střídaly, což nebylo dobré. Jeden čas nás bylo ve třídě, myslím přes čtyřicet, a to se nedalo zvládat. Ještě se topilo kamny na uhlí, někdy byla veliká zima (také byly, a to v celé republice, tzv. "uhelné prázdniny", protože nebylo dost uhlí, neboť ho potřeboval přednostně tzv. "těžký průmysl").

Mnohokrát jsem zvracovala, nemohla jsem snést ten podivný "řád", stálé střídání dopoledního a odpoledního vyučování (někdy až do večera) a to včetně sobot, být málo venku a pořád (i doma) se tzv. učit, i když jsem vždy hned všechno uměla.

V pubertě se ještě přidala nespavost a to už byla úplná hrůza. Byla jsem vždy vysoká, ale vážila jen pár kilo a pleť měla šedo-zelenou.... Jediné, co mne vždy probralo, byly přestávky, protože ještě z předškolního věku jsem byla zvyklá se prát s kluky. Takže v hodinách jsem "umírala" a o přestávkách se "rvala". To se vždy probíralo na třídních schůzkách, kam chodívala jen maminka, protože tatínek vždycky říkal, že "na to nemá nervy"...

Jednou jsem se dopálila a ztřískala kluka, který otravoval žáky i učitele. Učitelé (mezi nimi i tři muži) si s ním nevěděli rady, báli se ho i ti největší rváči. Byla jsem pak zástupkyní ředitelky odtažena za copy do ředitelny a dostala poznámku: "Zmlátila slabšího spolužáka". Ale u ostatních jsem získala respekt...

Kvůli různým důvodům jsem ani nesměla být pionýrkou. A to tehdy "bylo něco"! Byli jsme z celé školy, myslím, jen dva. Jeden byl pětkář, který po deváté třídě musel za trest na Ostravsko do dolů - ovšem pak psali na obrovské nástěnce ve škole nad schodištěm, že "zvolil nejčestnější povolání", a potom já.

Nakonec jsem se pionýrkou stala, protože jsem naopak byla jedničkářka, tak bylo trapné, abych nebyla členkou PO. Musela jsem se ze dne na den naučit vázat "pionýrský uzel", což mysleli, že nezvládnou a tak se vše vyřeší. Nikdo neměl tušení, že mě ten uzel učil za mamincina dohledu spolužák večer na pásku u pyžama, které už jsem měla na sobě. (Kdyby to tak babička věděla!). V celostátní organizaci ČSM jsem už nesměla být vůbec...

Střední všeobecnou školu (dnes je to gymnázium) jsem "protrpěla" také; malé třídy, samé holky, žádné rvačky! To mi strašně chybělo. Samé "učení" a žádný "pohyb". (Asi také proto byla stále nemocná). Na vysokou školu jsem si netroufala, protože jsem byla nemocemi vyčerpaná. Pokračovala jsem pomaturitním studiem na střední výtvarné škole. To bylo konečně to, co jsem potřebovala; volnost pohybu, i když v myšlení ještě moc ne. Začínala totiž ta tzv. "normalizace".

Vzpomínám si ale na tuto historku: Bylo padesáté výročí asi založení KSČ (nebo něco podobného) a bylo třeba vytvořit obří nástěnku nad schodiště školy. Protože ředitel, zarytý komunista (předešlý nekomunista byl totiž vyhozen), tušil, že se žáky by to nemuselo dopadnout dobře, pověřil přímo pány profesory, aby se výzdoby ujali. Milí páni profesori někde sehnali časopisy plné prsatých nahotin (což tehdy bylo téměř nemožné, bývaly kvůli tomu i osobní prohlídky na státních hranicích a člověk mohl jít za přivázení podobného tisku i do vězení). Těmito obrázky celou plastickou padesátku polepili. Ředitel byl na odvoz do nemocnice, my studenti jsme byli nadšení. Zmíněná padesátka se musela přelepit zlatou tapetou, ale zůstala mírně hrbolatá díky těm různým výstřižkům, takže jsme pořád vnímali "co" je pod tím.

Sice jsem i tuto školu "promarodila", protože zemřel náš tatínek (nebylo mu ani padesát let), ale pak jsem se, hlavně díky cvičení jógy, dávala zvolna do pořádku.

c) Moje děti ve škole:

Starší syn byl na tom podobně jako já. Než šel do školy uměl číst, psát tiskací písmena a počítat. Je to potom problém při plnění úkolů doma. Mořit dítě tím, co umí, nebo ho vést k tomu, aby se tomu už nevěnovalo? To opravdu NENÍ v pořádku; přece do kurzu výuky plavání také nechodí ten, co už umí plavat....

Starší syn tedy neměla problém s učením, ale také při hodinách "strádal", jako já; byl tenký, bledý, zamlklý. Když mi učitelka žalovala, že o přestávkách skáče po lavicích jako opice a že ho mám potrestat, naopak jsem se smála a byla nadšená, že jsem slyšela, že se "hýbe"!

Mnohokrát jsem učitelky svých dětí mým přístupem šokovala... Mladší syn ve škole zřejmě nestrádal, to se týkalo spíše jeho učitele. Také míval dvojku z chování. Nepománaly porady ani ve škole, ani u dětské lékařky. Vznikaly spousty zábavných historek, které jsou dobré na vyprávění.

Jednou také přinesl ze školy poznámku: "Váš syn ve škole zlobí, dělejte s tím něco." Už jsem toho měla dost a tak jsem odpověděla: "Váš žák doma zlobí, dělejte s tím něco."

d) Když jsem sama chvíli učila:

Na které si třídní schůzce se řešilo, že jedné páté třídě nechali na rozvrhu za trest ruštinu místo němčiny. Rodiče se vzbouřili, a když nic nepořídili, podali na školu žalobu. Tak jsem "pípla", že ač nemám "peďák", mám čerstvou státnici z němčiny. Okamžitě jsem byla pověřena výukou přímo v denním vyučování.

Děti mě milovaly, ale byl problém. Už po třetí vyučovací hodině jsem ochraptěla a zadní polovina třídy mě skoro neslyšela. Tak jsem si děti shromažďovala kolem sebe. Jenže jsem byla napomenuta, že "takhle tedy ne!". Musím respektovat "Školní řád". Uvědomila jsem si, že co se týká vzdělávání je "nejdůležitější" budova, pak učitelé, pak kázeň atd. Ale jestli děti opravdu něco umí, vlastně nikoho nezajímá. A že za špatnou známku je doma tak akorát výprask, jinak se nic neřeší.

Když jsem si "jen tak" postěžovala manželovi, křikl: "Lidi tam učí třicet let a drží hubu. Ty jsi tam dva týdny a už máš připomínky a vidíš, co je tam špatně!" Odpověděla jsem: "No, to je právě smutný, že oni těch třicet let mlčí a nevidí, co je špatně."

Psala jsem mnohokrát na různá místa vč. Ministerstva školství. Odpovědi nebyly buď žádné (to většinou) nebo mlhavé sliby, či dokonce totální nepochopení.

Nejhorší mi připadá, že údajně "není žádoucí, aby byla ve škole věnována speciální péče zvláště nadaným dětem".

Co dodat?....

*Magdalena Pulicarová
psáno v září 2015 v Brně*

Víte že? ...

- povinnou školní docházku zavedla císařovna Marie Terezie
- za císaře Josefa II vznikla třída v obcích kde bylo 90 dětí
- neposílat dítě do školy se pokutovalo, nebo jinak trestalo
- **rákoska** se užívala hlavně po Bílé hoře, kdy učili vysloužilí vojáci, kteří uměli číst a psát
- trestalo se hlavně sedm hříchů (pýcha, lakomství, závist, hněv, smilstvo, nestrídmost, lenost) a krádež a lež
- ani Jan Amos Komenský tento trest úplně nezavrhoval

Čas dál jak kdysi fialově plá

Čas dál jak kdysi fialově plá,
v korunách stromů ční,
zvon času večerní je hudba děšivá.
Čas barvou jeřabin plá,
má tep, rytmus a vzmach,
vyzrálých jeřabin,
co stojí při cestách.

Jarmila Plotěná

Obrázek: „Illustration Sorbus aucuparia0“ von Walter Müller - Liste der Bücher von Thomé, Otto Wilhelm. Lizenziert unter Gemeinfrei über Wikimedia Commons - https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Illustration_Sorbus_aucuparia0.jpg

Unitáři T.G.M

V pondělí 14. září položili členové Brněnské Obce unitářů kytici k pomníku T.G.M. na Komenského náměstí v Brně. Gladioly z vlastní zahrady poskytnul br. Jiří Čada.

Foto: ses. Zdena Červená

Pozvánka:

Seminář „Spiritualita a zdraví“:

Brno - 28.10.15 18:00 – 20:00

Hotel Slovan Lidická 23:

**pořádá Verein für spiritistische Studien Allan Kardec,
spolupřádá Obec unitářů v Brně**

Dr. José Roberto Pereira Santos:

*Prožitek blízké smrti (neboli NDE - **Near-Death Experience**) a nelokální vědomí.*

Dr. Carlos Roberto Oliveira:

Stavy komatu a jejích duchovní důsledky

Překvapení

Zalíbilo se semínku v misce pro kaktusová miminka. Probudilo se a chtělo na světlo. Vykouklo nesmělým výhonkem a bylo to docela dobré. Začalo se statečně hlásit o život a hnát se za sluncem. Já na ně koukala a divila se. Po nějaké době jsem začala tušit... Přesto jsem neměla příliš naděje, zda se dočkám skutečné rostlinky, vždyť bylo tak málo živin v misce a takové sucho a vedro celé dlouhé dny. Snažila jsem se pečovat aspoň o dostatek vody a vlídné slovíčko. Jednoho dne to přišlo, začal se formovat květ. Nestačila jsem se divit, když mne za několik dalších dnů přivítala něžná a statečná SLUNEČNICE! Dosud konkuruje slunci a rozdává krásu okolo sebe.... Nyní tu radost posílám Tobě.

S láskou a krásným příkladem ODVAHY Tobě i všem na CESTĚ...

Milena Peterková

Brněnská zákoutí

Člověk s vegetariánskými a duchovními preferencemi při svých pochůzkách po Brně zákonitě narazí na různá místa, nenápadně rozestá po té naší jihomoravské metropoli. Výčet musíme začít knihkupectvím pana Ženíška v pasáži Alfa ústící na Svobodák, už proto že u něj máme „svoje místo“ na nástěnce, kam smíme umísťovat pozvánky na naše programy. Podobně je tomu ve vegetariánské jídelně „Oáza“ o kousek dál.

Všichni milovníci čaje a diskusí jistě znají také „Dobrou čajovnu“ na Římském náměstí, čajovnu „Starý Dvůr“ na Mendlově náměstí, nebo Skleněnou Louku naproti hotelu Continental. Vegetarián ocení krišnovskou provozovnu „Haribol“ na Lužánecké, která vždy potěší indickou „sladkou tečkou“ zakončující menu. Vegetariánskou jídelnu „Spirála“ přestěhoval poměrně nedávno z centra města na ulici Malátovu poblíž zastávky Husitská pan Rajský.

Tyto nenápadné ostrůvky v „největším maloměstě“ jsou specifické tím, že nesou originální otisk svých provozovatelů, což je v dnešním světě franšíz a nadnárodních řetězců bohužel stále větší vzácnost. Člověk zde může nádavkem nenápadně a bezplatně obdržet něco víc, než jen dobré jídlo, nebo dobrou knihu.

Omlouvám se všem podnikům a lidem, které jsem zde neuvedl, a kteří by si to jistě také zasloužili, je to dané mou neznalostí, špatnou pamětí a prostorem na této stránce.

Pavel Sedlák

Errata z minulého čísla: str. 12 „Noc kostelů“ : ... co schystali ...

Foto na obálce:

"Skoleskilt". Licensed under CC BY-SA 3.0 via Wikimedia Commons -

<https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Skoleskilt.jpg#/media/File:Skoleskilt.jpg>

Foto růže:

„Biedermeierstrauß aus Seidenblumen und präparierten Rosen“ von Flor4U | Wolfgang Roth | Blumenwerkstatt Roth - Eigenes Werk. Lizenziert unter CC BY-SA 3.0 über Wikimedia Commons -

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Biedermeierstrau%C3%9F_aus_Seidenblumen_und_pr%C3%A4parierten_Rosen.JPG

PROGRAM NA ŘÍJEN 2015

Ulice Staňkova 18a, Brno, budova OSC, 3. patro. Tramvaj č. 1 a 6 - zastávka Hrnčířská

Úterý 17,30 – 18,30 hod.

6.10., 13.10., 20.10., 27.10. ZPĚV DUCHOVNÍCH PÍSNÍ A MANTER

Středy 17 – 19 hod.

7.10. a 21.10. SETKÁNÍ NAD INSPIRATIVNÍM TEXTEM A MEDITACE

14.10. Ivo Koukol, Božena Jančíková: JESENÍKY

– krásy a posvátná místa; program s promítáním

Pátky 17 – 19 hod.

2.10. Mgr. Jarmila Plotěná: ZDE JSME SE SEŠLI

významné mezníky v našem životě

9.10. Prof. Miroslava Paulíčková:

ČLOVĚČE, MĚJ SLITOVÁNÍ SÁM SE SEBOU

16.10. Mgr. Jarmila Plotěná: Dr. N. F. ČAPEK – UNITÁŘ A HUMANISTA

23.10. Mgr. Jarmila Plotěná: VDĚČNOST

o jedné životní moudrosti, o jednom umění v životě

30.10. Ing. Eva Dobšíková: MY A ONI – aneb LIDÉ A ZVÍŘATA

Čtvrtek 8.10. 18:30 – 20:00 Setkání skupiny A. Kardec:

Existenciální konflikty – J. Jackulak

Obec unitářů v Brně vydává měsíčník „Poutník“ obsahující původní články členů a přátel Unitárie, články z historie unitářství, poezii, aktuality i zábavu.

E-mailová adresa: unitaria.brno@seznam.cz.

Viz též www.unitaria.cz a www.brno.unitari.net.

Pokud si přejete tento program nebo časopis „Poutník“ dostávat e-mailem, sdělte vaši e-mailovou adresu v kanceláři Obce unitářů

v Brně. Redakční rada: Rev. Mgr. Jarmila Plotěná, Bc. Daniel Novotný, Ing. Marie Vohlídalová, Ing. Ivan Sommer, Ing. Pavel Sedlák
Za obsah článku nese odpovědnost jeho autor.

MK ČR E 16083